BANSKOBYSTRICKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ
novohradské osvetové stredisko
rekus
REGIONÁLNY KULTÚRNY SPRAVODAJCA
ročník 27 regionálny mesačník číslo 12 december 2017

PREDSTAVUJEME SPEVÁCKE ZBORY

Novohradské osvetové stredisko (NOS) Lučenec v rámci monitoringu kolektívov záujmovej umeleckej činnosti v Novohrade a Malohonte uvádza cyklus ***Predstavujeme spevácke zbory****.*

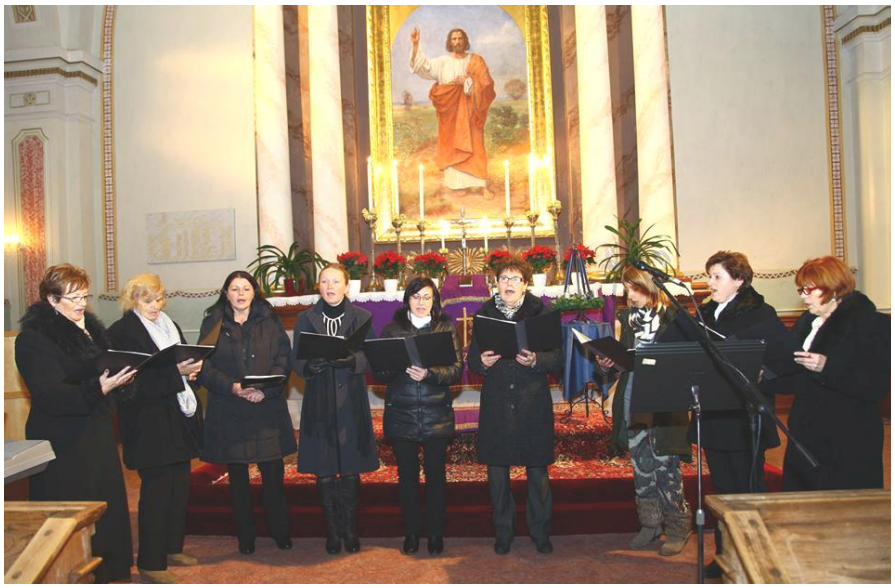

Spevokol ev. a. v. cirkvi Kokava nad Rimavicou

Spevokol bol založený v r. 1997 pod vedením vtedajšej evanjelickej farárky **Mgr. Boženy Sajákovej**. Pôsobí pri ECAV v Kokave nad Rimavicou. Organizačnou vedúcou je **Janka Krotáková**, vedúca miestneho kultúrneho strediska a dirigentkou je **Bc. Svetlana Križáková, DiS. art.**

Pri založení tvorilo spevokol 15 členov: Martin Kvanda, Jozef Kurčík, Svetlana Križaková, Elena Gaštanová, Marta Križaková, Elena Gaštanová, Marta Pacochová, Elena Štefániková, Mária Lauerová, Elena Zdút - Šťastná, Gizela Parobeková, Janka Krotáková, Elena Romanová, Alena Gumanová, Božena Sajáková, Irena Doricková a Elena Gibalová. V súčasnosti je spevokol deväťčlenný: Svetlana Križáková, Janka Krotáková, Elena Gibalová, Daniela Spodniaková, Zuzana Kubaliaková, Elena Sirotiaková, Daniela Repková, Lýdia Laššáková, Veroniká Ticháňová.

Spevokol má v repertoári prevažne cirkevné, duchovné piesne. Prezentoval sa na viacerých významných podujatiach. Pravidelne sa zúčastňuje prehliadky spevokolov Rimavského seniorátu, ktorá sa koná každý rok v inej obci. Spevokol spieva pekne a je vždy dobre pripravený. Je to hlavne zásluhou dirigentky Svetlany Križákovej, ktorá naučila členky ako správne spievať či dýchať pri speve, aby vyznel čo najkrajšie a najlepšie.

Spevokol účinkuje hlavne na domácich službách Božích pri rôznych výročiach a slávnostných podujatiach. Každoročne účinkuje na adventnom koncerte v Kokave nad Rimavicou. Pekný úspech zožal v artikulárnom kostole v Leštinách, odkiaľ pochádza farár ev. a. v. cirkvi v Kokave nad Rimavicou, Mgr. Vladimír Ticháň. Ďalej účinkoval v Nitre, Liptovskej Kokave, Rimavskej Sobote a v iných obciach podľa pozvania.

V roku 2002 vydal spevokol vlastný CD nosič – Hospodin je môj pastier, na ktorom sú duchovné piesne zamerané na rôzne príležitosti počas cirkevného roka. Keďže CD nosič sa už zohnať nedá, spevokol plánuje vydať ďalší v termíne podľa finančných možností.

Spevokol je finančne podporovaný evanjelickou cirkvou v Kokave. Pri tejto príležitosti treba poďakovať veriacej rodine Jankovičovej, ktorá práve v tomto roku spevokol finančne podporila. Členky si tak mohli zakúpiť nové blúzky a saká na vystúpenia.

Pokračovanie na s. 2

Najviac navštevované vystúpenia sú počas vianočných a veľkonočných sviatkov. Spevokol účinkuje aj v sviatok ďakovania za úrody zeme, Turíce a iné, ktoré sa v priebehu roka vyskytnú.

Priestory na nácvik využíva spevokol podľa potreby, ale pravidelne, skoro každý piatok sa stretáva v kultúrnom dome (v miestnosti s klavírom).

Zapálenie prvej adventnej sviečky a posvätenie adventného venca na námestí v Kokave nad Rimavicou.

KONTAKT:
Janka Krotáková, vedúca MKS Kokava nad Rimavicou, 047/4293245, e-mail: janka.krotakova@kokava.sk
Bc. Svetlana Križáková, DiS. art., e-mail: krizakova@sgymlc.sk

ľudia – roky – udalosti

Ivan Béla Vojtek:

„Divadlom ma nainfikoval Árpi Szabó“

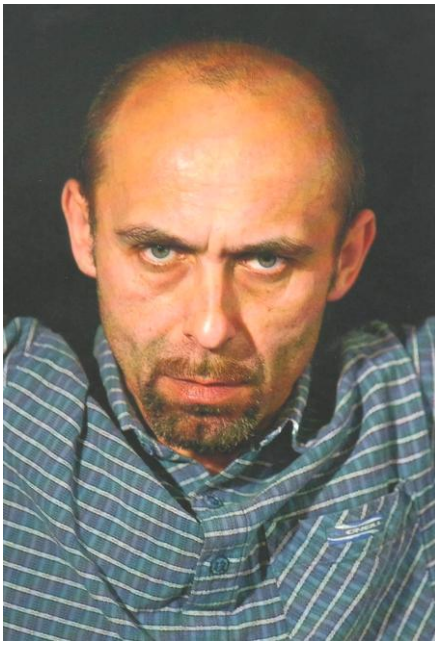

Herec, režisér **Ivan Béla Vojtek** sa narodil 17. 12. 1957 v Lučenci. Základné vzdelanie získal na II. ZDŠ v Lučenci, kde absolvoval aj gymnaziálne štúdiá (1972 – 76), maturoval v triede Štefana Lackoviča. V r. 1976 – 80 študoval na Divadelnej fakulte VŠMU v Bratislave v triede prof. Mikuláša Hubu. Ako herec pôsobil v Divadle Jonáša Záborského v Prešove (1980 – 84) a od r. 1984 je členom Divadla Andreja Bagara v Nitre. Žije striedavo v Nitre a Bratislave.

Pán Vojtek, Vaše ochotnícke divadelné začiatky sa viažu k Lučencu. Ako si na ne spomínate?

Divadlom ma nainfikoval Árpi Szabó, keď ma ako gymnazistu prijal do súboru divadla poézie *Na križovatke*. Toto divadlo postupne prerástlo do štúdia *Piate koleso*, kde s nami pracoval už aj Dušan Krnáč, môj spolupútnik aj na ďalšej divadelnej ceste. Z lučenskej „chovnej“ stanice vyšlo viacero divadelníkov, ktorí dodnes brázdia slovenské divadelné vody – Paľo Višňovský, Jožo Švoňavský, Peťo Kováč... Árpi je zodpovedný za to, že som sa stal hercom, lebo on mi dal impulz ísť na prijímačky na VŠMU, hoci som už bol prijatý na žurnalistiku a naštartovaný na novinársku dráhu.

Po skončení herectva na VŠMU ste nastúpili do Divadla Jonáša Záborského v Prešove. Ako sa Vám tu začínalo, aké role ste prevažne stvárňovali?

V Prešove sme boli dobrá partia spojená rovnakým vnímaním divadla a rovnakou ambíciou robiť poctivé, úprimné a pravdivé divadlo. Nebolo to však žiaduce, čo nám vedenie divadla dalo jasne najavo. Preto sme sa rýchlo rozpŕchli po Slovensku, no kus roboty sme tam odviedli. V tom čase na jednu dobrú hru vyšlo tak deväť poplatných dobe. Okrem kdečoho som si tam zahral Trepleva v Čechovovej Čajke, no predovšetkým Skahespearovho Hamleta. Po premiére som mal pocit, že už nič väčšie a závažnejšie nemôže prísť. Bol to pocit 25-ročného herca na prahu kariéry a samozrejme sa ukázalo, že bol absolútne presný. Čo neznamená, že v Nitre som si nezahral množstvo peknych postáv.

Od r. 1984 ste kmeňovým hercom Divadla Andreja Bagara v Nitre. Okrem hereckých rolí tu „stvárňujete“ aj rolu režiséra...

Keďže som bol odchovaný na divadle poézie, aj v Nitre som zrežíroval mimo hlavného programu pár predstavení divadla poézie. Neskôr prišlo na rad aj niekoľko činoherných inscenácií na veľkom javisku, ochotníckych inscenácií, jeden titul v DJGT vo Zvolene a naposledy muzikál Báthoryčka na Novej scéne v Bratislave. To bola zatiaľ moja režisérska bodka. Mám inú predstavu, ako má vyzerať režisér a ani už necítim potrebu čokoľvek o čomkoľvek vypovedať.

Známe sú Vaše hosťovania v bratislavských divadlách...

Vždy som bol veľmi vyťažený v domovskom divadle, takže na hosťovačky málokedy vydalo. V Bratislave som hral v Staromestskom divadle, v Divadle a. h. a momentálne hosťujem v divadle Aréna.

Pokračovanie na s. 3

Vaše účinkovanie v televízii a vo filme? Kde aktuálne hráte?

Žiadny tzv. vidiecky herec nevyžije z divadelného platu a či chceme alebo nechceme, musíme sa obracať aj inde. Občas nejaký televízny seriál či iný projekt, výnimočne nejaký film, dnes už veľmi zriedka rozhlas, no hlavne dabing. Je jasné a samozrejmé, že ťažiskové je pre mňa divadlo, a to ma aj dosť limituje – hlavne časovo, ale aj energeticky.

Prezradíte nám niečo zo svojho súkromného života?

Pri spomínanej réžii Báthoryčky som sa zoznámil s Katarínou Hasprovou, ktorá tam hrala a spievala hlavnú rolu a už sme zostali spolu. Nedávno sme náš vzťah potvrdili sobášom. Myslíme si, že veci majú byť na svojom mieste a zvlášť v dnešnej výnimočne chorej dobe, ktorá všetky hodnoty obracia naruby a slovo morálka sa považuje za archaizmus. Väčšinu voľného času trávim v autobuse medzi Nitrou a Bratislavou. Kedysi som trocha písal, vyšli mi dve knižky poézie, ale chvalabohu, to pnutie, čo ma nútilo písať, sa už stratilo. Nevidím dôvod písať. Možno občas nejaký pesničkový text pre svoju manželku. To zmysel pre mňa má.

PhDr. František Mihály, DiS. art.

Pripomíname si

Dušan Králik

Herec, pedagóg, kultúrno-výchovný pracovník **Dušan Králik** sa narodil 7. 12. 1932 vo Veľkom Lome v okrese Veľký Krtíš. Gymnázium navštevoval v Lučenci, maturoval v r. 1951 v triede Samuela Lakatoša. Na gymnáziu boli jeho spolužiakmi hudobný skladateľ William Bukový-Brüll a herečka Eva Rysová.

V r. 1951 – 55 študoval na VŠMU v Bratislave, kde jeho hlavnými profesormi boli Viliam Záborský a Mikuláš Huba. Od ukončenia štúdia na VŠMU účinkoval až do r. 1965 ako herec v Krajovom divadle v Nitre. V r. 1965 – 70 pôsobil ako vedúci literárno-dramatického odboru (LDO) na Ľudovej škole umenia (ĽŠU) v Nitre. V r. 1970 – 79 bol riaditeľom Parku kultúrny a oddychu (PKO) a od r. 1979 až do svojej predčasnej smrti riaditeľom Mestskej správy kín v Nitre. Zomrel 26. 8. 1991 v Nitre.

Po príchode do Krajového divadla v Nitre pôsobili tu už vtedy skvelí herci – Dušan Blaškovič, Vlado Müller, Anton Korenči, Magda Paveleková, Jozef Dóczy a i. V jeho hereckej databáze nájdeme predovšetkým veseloherné a komediálne postavy, stvárňoval tu postavy zaľúbencov, mladých mužov. V r. 1965 nastala reorganizácia Krajového divadla, a tak sa rozhodol pre pedagogickú dráhu – začal vyučovať recitáciu, javiskovú reč, hereckú prípravu v rámci LDO na ĽŠU v Nitre. Mal veľa žiakov a často s nimi vystupoval na verejnosti. Keď sa stal riaditeľom PKO, organizoval rôzne podujatia – koncerty vážnej hudby, zájazdové vystúpenia spevákov a skupín populárnej hudby, spoločenské zábavy a i. Často mnohé programy i konferoval.

Po odvolaní z funkcie riaditeľa PKO nastúpil ako riaditeľ Mestskej správy kín v Nitre. Na výber filmov chodil do Slovenskej požičovne filmov do Bratislavy. V tom čase sa každoročne organizoval Medzinárodný filmový festival pracujúcich. Pre túto prácu bol veľmi zanietený. Podporoval a rozvíjal Filmový klub mesta Nitry, kde sa premietali filmy pre náročnejších divákov. Po celý svoj život podporoval kultúrne dianie okolo seba, prinášal ľuďom radosť a pohodu. Rád sa vracal i do Novohradu.

Vladimír Munka

Lekár – anatóm, vysokoškolský učiteľ **prof. MUDr. Vladimír Munka, DrSc.** sa narodil 2. 12. 1922 v Lučenci v rodine právnika. Gymnázium navštevoval v Bratislave, maturoval v r. 1942. V r. 1942 – 48 študoval na Lekárskej fakulte (LF) UK v Bratislave. Po ukončení vysokej školy krátko pracoval v Anatomickom ústave LF UK v Bratislave. V r. 1949 bol poverený vedením Ústavu pre normálnu anatómiu LF UPJŠ v Košiciach. Od r. 1953 až do svojej smrti bol vedúcim Katedry normálnej anatómie LF UPJŠ, prednášal tu normálnu a topografickú anatómiu. Súčasne externe prednášal aj na Prírodovedeckej a Filozofickej fakulte UPJŠ v Košiciach,

ako aj na Inštitúte pre ďalšie vzdelávanie lekárov a farmaceutov. Zomrel 31. 7. 1986 v Košiciach, pochovaný je na cintoríne Rozália.

Vo vedeckovýskumnej práci sa zameriaval na lymfatický systém, ktorým sa predtým u nás nikto nezaoberal. V tej dobe sa rozvíjala hrudníková chirurgia vďaka pokrokom v anesteziológii a novým poznatkom o segmentácii pľúc. Profesor Munka správne vycítil, že je potrebné podrobne spracovať lymfatickú drenáž jednotlivých pľúcnych segmentov. Túto úlohu zvládol na výbornú a výsledky jeho výskumov boli s vďakou prijaté aj v celosvetovom meradle na kongresoch anatómov vo Wiesbadene (Nemecko), Tours (Francúzsko), Niši (Juhoslávia) i Mexico-City.

V rámci dobrej spolupráce a priateľstva s profesormi anatómie navštívil v r. 1964 maďarské univerzity – Debrecen, Pécs, Szeged a Budapešť. Ovládal maďarský jazyk, takže mohol hovoriť aj o odborných problémoch bez bariér. V r. 1965 navštívil lekárske fakulty vo vtedajšej NDR – Lipsko, Halle, Magdeburg, Greifswald a Berlín. V ďalších rokoch to boli balkánske univerzity – Sofia, Varna, Plovdiv, Skopje, Belehrad a Nový Sad. V r. 1971 sa zúčastnil na 3-mesačnej vedeckej stáži u prof. Ottavianiho v Parme (Taliansko), kde spolu pracovali na lymfatickom systéme.

Július Pástor

Učiteľ, riaditeľ školy, kronikár, knihovník a organizátor kultúrno-spoločenského života **Július Pástor** sa narodil 30. 12. 1887 v Lukovištiach, okres Rimavská Sobota. Základné i stredoškolské štúdiá absolvoval v Rimavskej Sobote.

Pokračovanie na s. 4

Nadväzne študoval na Učiteľskom ústave v Prešove, ktorý ukončil v r. 1907. V r. 1946 – 50 študoval popri zamestnaní na Vyššej pedagogickej škole v Bratislave.

Celý svoj profesijný život prežil ako učiteľ v Poltári (1907 – 1950). Bol riaditeľom meštianskej školy a učiteľom na Roľníckej škole v Poltári. Založil a viedol školskú kroniku, rozvíjal bohatú pedagogickú a organizátorskú činnosť. Venoval sa aj miestnej divadelnej ochotníckej činnosti; pod jeho vedením uviedli ochotníci v r. 1919 dve hry Ferka Urbánka Strídža spod hája a Kamenný chodníček. Július Pástor spolu so Štefanom Szántaym založili v r. 1910 Poltársky spevokol. V r. 1925 sa stal mestským knihovníkom. V r. 1921 patril medzi zakladateľov a funkcionárov športového klubu ŠK Poltár.

Július Pástor zomrel 31. 7. 1982 v Poltári a pochovaný je na tunajšom mestskom cintoríne.

PhDr. František Mihály, DiS. art.

Blahoželáme

Júliusovi LOMENČÍKOVI k udeleniu PRÉMIE ALEXANDRA MATUŠKU za esejistiku za rok 2016, ktoré mu udelil Spolok slovenských spisovateľov za dielo *Reflexie v priestore* (Matica slovenská, 2016).

Spolok slovenských spisovateľov

udeľuje

PRÉMIU
ALEXANDRA MATUŠKU
za esejistiku za rok 2016

Júliusovi LOMENČÍKOVI
za dielo

Reflexie v priestore

(Martin: Matica slovenská)

V Bratislave 9. novembra 2017

Štefan Cíbis
tajomník SSS

Igor Válek
predseda odbornej komisie

Miroslav Bielik
predseda SSS

Blahoželáme

Jánovi KROTÁKOVI

z Kokavy nad Rimavicou k významnému životnému jubileu, ktoré si pripomenie 29. decembra. Interpret ľudových piesní a hry na fujare, výrobca ľudových hudobných nástrojov, nositeľ dvoch Cien Dr. Ladislava Lenga za interpretáciu hry na fujare, člen FS Kokavan od jeho vzniku (1970).

Výročia osobností a udalostí

Ján ŠMOK – 20. výročie úmrtia (10. 12. 1997 Praha) – kameraman, fotograf a výtvarný teoretik, zakladateľ a dlhoročný vedúci Katedry umeleckej fotografie FAMU v Prahe. Autor publikácií: *Akt vo fotografii*, *Za tajomstvom fotografie*. Narodil sa v Lučenci (30. 12. 1921).

Štefan KATONA – 285. výročie narodenia (13. 12. 1732 Boľkovce) – historik, univerzitný profesor, kanonik a publicista, zomrel 19. 8. 1811 v Kalocsi (dnes Maďarská republika). Ako profesor pôsobil na univerzite v Trnave a od r. 1769 ako vedúci katedry svetových dejín. V roku 1777 bola univerzita premiestnená do Budína, kde v r. 1782 – 83 pôsobil ako dekan filozofickej fakulty. Venoval sa historickej a náboženskej tematike, vydal celkom 27 prác. Už ako 74-ročný bol v roku 1806 vymenovaný za rektora kaločského seminára. V testamente nezabudol ani na rodnú obec Boľkovce. 18. júna 1911 postavili študenti Gymnázia v Lučenci pri príležitosti 100. výročia jeho úmrtia pomník, na ktorom je maďarský nápis: *„Tu sa narodil Štefan Katona, uhorský dejepisec, 13. decembra 1732. Venoval krúžok J. Kármána z lučenského gymnázia. Jeden zo základných pilierov bývalej moci“*.

V r. 2011 vydal Obecný úrad Boľkovce publikáciu *Štefan Katona 1732 – 1811*.

Ivan ČIČMANEC – 130. výročie narodenia (1887 Martin) – publicista, okresný náčelník v Lučenci od r. 1924, predseda MO Matice slovenskej, predseda južnej oblasti Slovenskej ligy.

Ján FÁBRY – 110. výročie úmrtia (28. 12. 1907 Rimavská Sobota) – botanik, stredoškolský učiteľ. Študoval na univerzite vo Viedni. Pôsobil ako vychovávateľ v Rimavských Janovciach, ako učiteľ na gymnáziu v Ožďanoch a Rimavskej Sobote. Funkcionár miestnych spolkov, spoluzakladateľ Gemerského múzea, potom jeho riaditeľ. Viedol aj miestnu meteorologickú stanicu a venoval sa prevažne botanike. Vydal práce o flóre Gemera a učebnice botaniky a zoológie pre stredné školy. Jeho herbár, ktorý zhromažďoval 42 rokov, sa skladá z 80 zväzkov a nachádza sa v Slovenskom národnom múzeu v Bratislave a jeho časť aj v Gemerskom múzeu v Rimavskej Sobote. Narodil sa 21. 7. 1830 v Lučenci.

Ladislav GANDL – 25. výročie úmrtia (29. 12. 1992 Bratislava) – akademický maliar, výtvarný pedagóg na VŠVU v Bratislave, v jeho tvorbe dominuje monumentálno-dekoratívna kompozícia vo verejných architektonických objektoch. Narodil sa 8. 12. 1919 v Kalinove.

VYTŘÍSAL Ľubomír, Ing. – 20. výročie úmrtia (20. 12. 1997) – súdny znalec v odbore ovocinárstva, vášnivý zberateľ a nadšenec histórie – zachránil bustu Sissy a daroval ju v roku 1993 mestu Poltár. Žiaľ, dodnes to pri vystavenej buste nie je spomenuté!

- **Udalosti**
  90. výročie (11. 12. 1927) – v Kokave nad Rimavicou bola založená miestna organizácia telocvičnej jednoty „Sokol“ (jej prvým náčelníkom sa stal Václav Klikár a predsedom Štefan Zajac).

Kračún v Novohrade a Malohonte

(Zdroj: blog nebohého Ing. Richarda Kafku: *Naša Kokava*)

Vianočné zvyky, spievanie kolied bolo už mnoho razy opisované. Ja chcem radšej uviesť niekoľko vianočných a novoročných vinšovaniek z obdobia prvej polovice 20. storočia. Pochádzajú z bohatej zbierky Štefana Repčoka. Vinšovanie patrilo do koloritu Vianoc a dávalo Vianociam zvláštnu a neopakovateľnú atmosféru. Neviem, neviem, či sa už z nášho života nevytratilo. Ja osobne som ešte vinšovanie doslovne „za kus koláča“ zažil, ale trafilo sa, že sme „vyvinšovali“ aj nejakú korunu.

Vianočné koledy a vinše malohontských sklárov neboli vo všetkých sklárskych oblastiach rovnaké, líšili sa podľa miesta, kde sklárske rodiny bývali. Napríklad sklári žijúci v Kokave nad Rimavicou si postupne osvojili obyčaje pôvodného dedinského obyvateľstva, v mnohých prípadoch si zvyky skombinovali. Oproti tomu v sklárskej osade Utekáč, kde prakticky žili len sklárske rodiny, sa dlho pridržiavali tradičných sklárskych zvykov.

V Kokave si sklári, najčastejšie mládenci, ale aj mladší ženáči, chodili na Štedrý večer vinšovať vzájomne. Pod oknami v „šalande“ spievali známu kokavskú koledu:

„Za vaším stolom vykvitla ruža,
pre vašu panenku pekného muža.
Nie tak pekného,
ako dobrého,
to vám vinšujem zo srdca mého“.

V Utekáči zasa posielali malých chlapcov vinšovať na prvý vianočný sviatok Narodenia Krista Pána k rodine, susedom a známym. Najznámejšiu vinšovačku recitovali v nemčine, ale zaplietali do nej aj slovenské slová (foneticky):

„Vinši, vinši, vas net vós,
rajšen tošen gibs ten hós.
In dí hende štuk koláčen,
in dí tošen cvaj grošen.
Nims ten pézn,
joks mich raus“.

✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦

Voľný preklad:

„Vinšujem, vinšujem,
neviem čo,
bohaté vrecká
robia nohavice. (?)
Do rúk kus koláča,
do vrecka dva groše.
Vezmi tú metlu,
vyžeň ma von.“

✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦

Boli aj iné vinšovky, čo záviselo od pôvodu sklárskej rodiny. V Kokave chlapci vinšovali takto:

„Ja som malý do povaly,
vypil by som keby dali.
Pálenôčky do skleničky
a koláčik do kapsičky.
A k tomu ešte babku,
na chrbát lopatku.
Pán Boh daj dobrý deň,
aj zajtra prídem.
Zdraví ostávajte
koláčik mi dajte!“

Tieto vinšovky skladali obvykle rodičia pre svoje deti, a tak vznikalo sklárske ľudové umenie. Boli básnicky veľmi jednoduché, ale milé, ako je aj nasledujúca:

„Pri dverách stojím,
veľmi sa bojím.
Dajte mi koláča,
nak sa mi otláča!
Veselé Vianoce
vinšujem!“

✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦✦

Stalo sa v regióne

Lukovisťan oživil starý Poltár

Pána učiteľa Pástora, ako ho väčšinou domáci volali, sme už krátko spomenuli v časti „Pripomíname si“. Ale takejto významnej osobnosti Poltára chceme venovať viac priestoru. Rozhodne si to zaslúži, lebo ak by nebol prišiel do Poltára, neviem, neviem... akoby to doteraz vyzeralo.

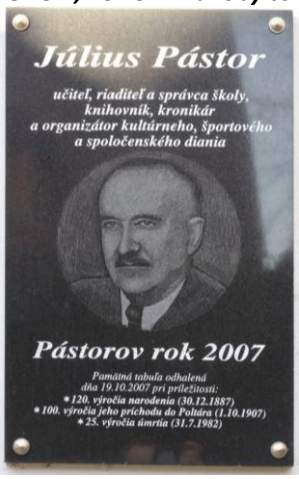

Ubehlo 10 rokov od prvého a škoda, že aj posledného podujatia nazvaného „Pástorov rok 2007“. Vtedy mu bola odhalená pamätná tabuľa a udelená CENA MESTA POLTÁR IN MEMORIAM – za aktivity pri rozvoji školstva, ako aj za celkový rozvoj kultúrneho, športového a spoločenského diania v meste Poltár. Ocenenie prevzala dcéra, pani Marta Brziaková z Košíc, ktorá krátko nato zomrela, ale pochovaná je tiež v Poltári. Vtedy bol vydaný aj bulletin, v tlačenej podobe by ste ho asi hľadali márne, ale uverejnený je na web stránke mesta, v časti osobnosti.

V roku 2017 je potrebné zdôrazniť nie jedno, ale až tri výročia spájajúce sa s osobou Júliusa Pástora. Prvé je narodenie – 130 rokov, druhé úmrtie – 35 rokov a posledným je jeho príchod do učiteľskej služby v Poltári – 110 rokov.

Prečo ho takto „ospevujem“? Osobne som ho nepoznal, ale ako vtedajší riaditeľ MsKS som o ňom často počúval. Tak som preštudoval o ňom čo sa dalo, ale hlavne kroniku. Pri čítaní jeho ročných zápisov sa ocitnete v tej „jeho“ dobe. Dokázal nemožné, nuž preto.

Takto začínal: *Až keď som sa s pracovným prostredím náležite oboznámil, len potom som sa chopil opravdivej ľudovo-výchovnej činnosti, čo je vlastne povinnosťou každého vychovávateľa ľudu. (Dľa môjho názoru takto by mal konať každý do obce došlý pracovník a nie podľahnúť štvaniu a huckaniu nezodpovedných živlov a pod takýmto dojmom hneď vehementne sa vrhnúť do všemožnej činnosti –* *Pokračovanie na s. 6*

– čoho koniec vždy je, bolo a bude – stroskotanie...) Prvé a to až pokusné kroky boli k verejnej činnosti: prvé divadlá v obci, prvé športové podniky a tiež v obci odznelé prvé akordy viachlasového zborového spevu. Všetky tri podnikania boli tak rečeno len makavé, lebo trápila ma záhadnosť, že na tieto v obci dovtedy nikdy nevídané a nepočuté novoty ako bude reagovať verejnosť. Toľko som už vedel po predošlom skúmaní, že som došiel do prostredia silne konzervatívneho, kde žiadne kultúrne podnikanie nesmie dochádzať zhurta. Divadlo sa vítalo sťa komédia, viachlasový spev – bezbožné hulákanie a v športe predvídali rodičia okaličovanie detí a mládeže. Príznačné boli protesty zaostalých rodičov, zvlášť matiek, že im deti pobije napr. tá velikánska guľa, čo som – dľa nich – „na oštaru" dopravil do školy. Bola to prvá futbalová lopta v dedine!

Pástor bol vzdelaný a rozhľadený človek. Chcel, aby všetko bolo, ako má byť, a to ani vtedy nebolo jednoduché, keďže mnohým to nevyhovovalo. Pástor ich nazýva „neprajníci", teda tí, ktorým prekážal a nechceli napredovať. Iba dva príklady z hlasovania poslancov pri elektrifikovaní obce: *„Kod ej príden večer z oráňa, jej si čižme ta stejhnen aj potme."*
„Porejdne človek po devejte spí a kto sa chce štúlati v noci, nak sa štúla po tme!"

Toto dokázal: V Poltári učil viac ako 43 rokov, od 1. októbra 1907 do 1. decembra 1950. Bol riaditeľom meštianskej školy, založil školskú kroniku, učiteľom Roľníckej školy a od r. 1933 viedol aj Hospodársku školu roľníckeho dorastu. V r. 1931 bol zvolený za predsedu okresnej organizácie Zväzu slovenských učiteľov a člena predsedníctva ústredného výboru.

Založil divadlo; v r. 1909 uviedli s manželkou prvé divadelné predstavenie. Založil spevokol v r. (1910) a dal zhotoviť pamätný obraz (1925), dnes sa nachádza v múzeu. Po zriadení knižnice (1925) sa stal aj knihovníkom. Položil základy telovýchovy, v roku 1921 založil športový klub. Bol členom obecného zastupiteľstva po voľbách v r. 1927. Na jeho podnet už v prvých povojnových rokoch bol založený spolok vojnových invalidov. Dňa 21. septembra 1919 bolo založené potravné družstvo a Július Pástor bol zvolený za podpredsedu. Bol členom národopisného výboru a osvetovej komisie, zastával funkciu tajomníka zboru Slovenskej ligy, bol predsedom miestneho odboru Matice slovenskej, pod jeho vedením vznikla aj Civilná protiletecká obrana. V r. 1927 bol poverený čestnou funkciou veliteľa dobrovoľných hasičov, úradne bol tento zbor registrovaný v r. 1928. Navrhol postavenie pamätnej tabule padlým v I. sv. vojne, odhalenie a posvätenie pamätnej tabule v Ev. a. v. kostole bolo 25. mája 1929. Život v Poltári verne zachytil ako dlhoročný kronikár.

Na takýchto ľudí by sa nemalo zabúdať. Možno by prejavom úcty bolo pomenovať po ňom školu, možno by si väčšiu pozornosť zaslúžil jeho hrob v mestskom cintoríne, aby sa oň nestarala, aj keď rada, iba moja svokra, tiež významná osobnosť Poltára, výborná pedagogička a dlhoročná riaditeľka školy Elena Slavkovská. **M. A.**

Vianočný a budúcoročný bestseller je na svete!

Alebo čo predchádzalo druhému vydaniu knihy
Lučenec a kraj Novohradský.

Mária Ambrušová, riaditeľka Novohradského osvetového strediska, našla doma (Hrnčiarska Ves) pár kusov výtlačkov prvého vydania z roku 1928. Boli poznačené „zubom času", ale všetko to boli originály. Tri kusy darovala Novohradskej knižnici a časť rozdala priateľom a kolegom. Tak som sa k nej dostal aj ja. Bol som ohromený, Polívka stvoril bedeker, ktorý je aktuálny aj po skoro 90 rokoch.

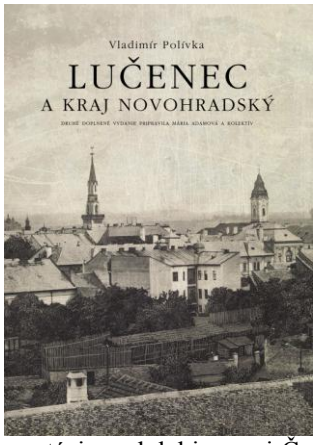

Často som v nej listoval. Pri rozhovoroch o autorovi sme rozmýšľali, čo takto vydať ju ešte raz. Prešlo pár rokov, náš nápad sme spomenuli Mišovi Šestákovi. Ostrieľaný editor nám dal jasne najavo, že to musí vidieť. Netrvalo dlho, ozval sa a páčilo sa mu to. Stretli sme sa 6. februára 2017 u nás v NOS a prerokovali podrobnosti. Už 15. 2. 2017 sme požiadali e-mailom obce, kultúrne spolky a zberateľov o fotografickú dokumentáciu z obdobia prvej Česko-slovenskej republiky (1918 – 1938) v našom regióne, teda v Novohrade a Malohonte. Ubehlo len niekoľko mesiacov a druhé vydanie je na svete. Mišo Šesták spolupracuje so skúsenou Máriou Adamovou, ktorá pripravila druhé vydanie. Vyzerá to jednoducho... A možno pomohlo aj akési znamenie, lebo iniciály mena a priezviska troch ľudí – nadšencov sú rovnaké – M. A. Mária Adamová ako autorka, a my čo sme prišli s nápadom – Mária Ambrušová a Michal Abelovský.

Viac o knihe už od Jána Aláča:

Kniha *Lučenec a kraj Novohradský* je prvou po slovensky písanou monografiou Novohradu. Je zaujímavé a pre danú dobu azda príznačné, že ju napísal Čech, pedagóg, publicista, ale i politik Vladimír Polívka. Kniha vyšla v roku 1928 pri desiatom výročí vzniku Česko-slovenskej republiky. Bol to významný rok plný energie, optimizmu, „československého" vlastenectva, nadšenia a zapálenia pre novú republiku. Všetky tieto momenty je možné pri čítaní knihy identifikovať. *Lučenec a kraj Novohradský* je **cestopisom po Novohrade, ale i zaujímavým miestopisom Lučenca**. Načrtáva históriu Novohradu, podáva cenné dobové svedectvo o regióne, zaznamenáva množstvo reálií, z ktorých by sa inak mnohé nezachovali. V istom zmysle ide o monumentálnu a pre Novohrad zásadnú prácu, kde okrem miestopisu, histórie a prírodných daností nachádzame aj kapitoly venované kultúre, školstvu, opisu ľudového prostredia, fragmenty zvykov, záznamy nárečia či pripomenutie významných slovenských, ale i niektorých maďarských osobností Novohradu. **Druhé** vydanie knihy je navyše **doplnené** tromi stovkami fotografií z obdobia rokov 1900 až 1938, takže vás kniha prevedie Novohradom nielen slovom, ale i obrazom.

Pokračovanie na s. 7

Aj keď *Vladimír Polívka* nebol novohradským rodákom, často používa slovné spojenie *náš Novohrad* a na mnohých miestach skutočne cítiť, že mu tento kraj za takmer desať rokov pôsobenia v Lučenci prirástol k srdcu a mal ho rád: *Príďte k nám, poznajte náš kraj a obmilujete si ho na celý život*. Možno sú to slová, ktoré, viac ako pozvanie do Novohradu, vyjadrujú jeho pocity a vzťah k tomuto kraju. Na mnohých miestach píše pod dojmom emócií, čo má svoje osobité čaro. To všetko sú dôvody, prečo je dobré, aj napriek časovému odstupu deviatich desaťročí, začítať sa do riadkov nového vydania knihy *Lučenec a kraj Novohradský* a pripomenúť si z pohľadu Novohradu nedocenenú osobnosť Vladimíra Polívku a ďalších príslušníkov českej inteligencie a československých vlastencov, ktorí prišli do okrajových oblastí Slovenska a pre povznesenie slovenského národa, či už ako pedagógovia, alebo kultúrni pracovníci, obetovali najlepšie roky svojho života.

Kniha bola predstavená na **Stretnutí priateľov regionálnej histórie** v Hradišti dňa 25. novembra 2017. Záujemcovia si ju môžu kúpiť nielen v lučenských kníhkupectvách, ale aj v Novohradskom osvetovom stredisku.

Tancuj, tancuj 2017

Folklórny súbor **Rakonca** z Fiľakova zastupoval Novohrad 11. a 12. novembra 2017 v Liptovskom Mikuláši na celoštátnej postupovej súťaži choreografií folklórnych kolektívov. Organizátorom podujatia bolo Liptovské kultúrne stredisko v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK v spolupráci s Mestom Liptovský Mikuláš. Vyhlasovateľom a garantom podujatia bolo Národné osvetové centrum v Bratislave. Z krajských kôl do vrcholného kola súťaže, ktorá sa koná raz za tri roky, postúpilo 13 folklórnych kolektívov z celého Slovenska. Rakonca získala **Strieborné pásmo** za choreografiu: *Stanica na východe*, autor: Gábor Gálik, Klaudia Gáliková. **Blahoželáme!**

Keramika a smalt v tvorivej dielni DIELNIČKA

*Vďaka finančnej podpore Vyšehradského fondu malo Novohradské osvetové stredisko možnosť zorganizovať výtvarné tvorivé dielne. Prebiehali od **13. do 24. novembra 2017** v dielni ľudových remesiel a súčasných techník DIELNIČKA pri NOS v Lučenci. Zameranie dielní vychádzalo z remesiel, ktoré v našom regióne kedysi prekvitali, ako **hrnčiarstvo a výroba smaltu**.* Časť tvorivých dielní bola venovaná na počesť haličskej keramike. V tejto dedinke okolo roku 1900 pôsobilo 86 hrnčiarov. K dispozícii mali kvalitnú hlinu a svoje výrobky vytáčali na hrnčiarskom kruhu. Výrobky zdobili jednoduchými rastlinnými motívmi, ktoré často maľovali deti. Kritériu úžitkovosti bol podriadený štýl výroby. V 60. rokoch 20. storočia sa hrnčiarske kruhy zastavili.

Deti si vypočuli prednášku, ktorá bola doplnená ukážkou haličskej keramiky. Po nej sa pustili do práce. Tak ako deti hrnčiarov, aj ony maľovali motívy, tentoraz na hlinené kachličky. Po výpale sa vrátia do rúk svojich tvorcov. Veríme, že aj touto cestou sa nám podarí rozšíriť informácie o haličskej hrnčine.

Dňa 15. novembra sme mali milú príležitosť hostiť Maďarského keramikára **Andrása Antala**.

Vo svojej tvorbe využíva techniku modelovanie z plátov hliny, ktorú aj predviedol. Žiaci používali rôzne prírodné materiály na vytvorenie štruktúr v hline, ktorým dali úžitkovú funkciu. Takto vznikli poháre, misky a taniere. *Pokračovania na s. 8*

Druhá časť dielní bola venovaná točeniu na hrnčiarskom kruhu. Po ukážke si každý zo žiakov vytvoril svoj prvý výrobok točený na kruhu. Vznikali mištičky, malé nádobky – trošku pokrivené, ale od srdca.

Technike liatia do sadrových foriem sa deti veľmi potešili, keďže je to technika rýchla a výrobok kopíruje presný tvar výrobku. S touto technikou sa stretávame vo fabrikách, ktoré produkujú úžitkový riad.

Lučenec bol známy aj vďaka smaltovanému riadu. Dve fabriky, ktoré ho vyrábali, Sternlichtova a Rakottayova sa preslávili aj v zahraničí. Svoje výrobky exportovali do Turecka, Ruska a inde. Žiaci si vyskúšali techniku výroby smaltu na variči, pomocou farebných práškov zapekali jednotlivé vrstvy. Tešili sa zo smaltovaných náhrdelníkov a náušníc.

Ďakujeme Vyšehradskému fondu za finančný príspevok a všetkým žiakom, ktorí mali chuť zúčastniť sa tvorivých dielní.

Mgr. art. Eva Srníková

„Turci na Slovensku", prednáška Pavla Dvořáka

Hradné múzeum vo Fiľakove pripravilo na november ďalšie literárne podujatie v rámci projektu „Do knižnice nielen pre vedomosti!", ktorého poslaním je prostredníctvom čitateľských besied a tematických prednášok priblížiť miestnej mládeži tvorbu významných domácich a zahraničných autorov, ako aj činnosť odborníkov pôsobiacich v rôznych vedných disciplínach. Hosťom prednášky spojenej s besedou bol slovenský historik a autor literatúry faktu, **Pavel Dvořák**.

Ako autor mnohých kníh a publicistických článkov sa už niekoľko desaťročí zaoberá slovenskou históriou. Výsledkom tejto činnosti je aj knižný cyklus *Stopy dávnej minulosti*, ktorý je literárnou paralelou rovnomenného televízneho seriálu. Jeho ôsmy diel, ktorý autor predstavil študentom miestnych stredných škôl, nesie názov **Smrť sultána Sulejmana, Slovensko v čase tureckých vojen**. Rozpráva o vstupe Turkov do Uhorského kráľovstva a období tureckej nadvlády za čias sultána Sulejmana.

Prednáška sa uskutočnila v **Mestskej knižnici vo Fiľakove** dňa **22. novembra 2017**. Podujatie knižnice z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Vlnenie

Výstava ***Vlnenie***, ktorá prebieha v priestoroch Galérie ÚĽUV na Obchodnej ulici v Bratislave od **27. októbra 2017**, je venovaná vlne ako unikátnemu prírodnému materiálu, ktorý má v našej spoločnosti veľmi dlhú tradíciu využitia v rôznych oblastiach tradičných remesiel a domáckych výrob.

Myšlienka pripraviť výstavu o vlne vznikla v rámci celoeurópskeho diskurzu na túto tému, ako aj odraz postupného vymierania posledných spracovateľov vlny v našich podmienkach. Podľa výsledkov z terénnych výskumov hrozí fakt, že s poslednými majstrami navždy odíde aj remeslo. Potenciálni záujemcovia o vyrábanie výrobkov z vlny sa nechávajú odradiť hneď v začiatkoch, pretože zisťujú, že nie gubárstvo, tkanie, pletenie samé o sebe je náročné, ale najnáročnejšie je práve domácke spracovanie surovej vlny. Taktiež je podľa ich predstáv nedostatočný odber hotových výrobkov pre ich vyššiu cenu. Jednou z možností ako zachrániť toto remeslo je zvýšiť povedomie verejnosti, viac predstaviť techniky, výrobné postupy a možnosti druhého života vlny práve formou výstavy. Pripomenúť vlnu ako vynikajúci materiál, vhodný nielen na bytové dekorácie, ale aj ako možnú cestu pre módnych návrhárov, znovupreniknutie do odevu.

Pokračovanie na s. 9

Výstava *Vlnenie* predstavuje návštevníkom vlnu ako materiál v historickom kontexte, spracovanie vlny a jej základné a najjednoduchšie využitie v tradičnej ľudovej kultúre. Úžitkovú rovinu vlny v rámci jej využitia prezentujú jednotlivé výrobné techniky, akými sú tkanie na krosnách, tkanie na ráme, vyšívanie vlnou, zápästková technika, plstenie, tkanie na kartičkách/doštičke, pletenie šnúr a pletencov. Cez výrobky súčasných výrobcov poukazujeme na využitie vlny ako materiálu stále vhodného na výrobu úžitkových interiérových predmetov, ako aj na odevnú tvorbu. Pozornosť je venovaná aj ÚĽUV- u a jeho vkladu do tvorby z vlny, ako úžitkovým predmetom, tak aj odevnej tvorbe, ktoré vznikali pod taktovkou výtvarníkov ÚĽUV- u, v spolupráci s výrobcami vychádzajúc inšpiráciami z tradičných ľudových motívov a techník.

Výstavu uzatvárajú práce študentov Školy úžitkového výtvarníctva Josefa Vydru v Bratislave a Školy úžitkového výtvarníctva v Ružomberku pod vedením pedagógov, ktoré dokazujú, že vlna ako tradičný materiál na výrobu môže ožiť aj v súčasnom dizajne. Dôraz je kladený na prepojenie praktického s estetickým, využitie výrobných techník či vzorov, ich použitie na nový účel s ohľadom na ich funkčnosť.

Jednotlivé súčasné výrobky z vlny a zbierkové predmety pochádzajúce zo zbierkového fondu Múzea ĽUV v Stupave budú doplnené zväčšeninami fotografií pochádzajúcich z terénnych výskumov, ktoré sa po niekoľko rokov vykonávali pre potreby ÚĽUV-u. Výstavu oživia tiež filmové dokumenty vyrobené Ústredím ľudovej umeleckej výroby, ako aj film z produkcie Gemersko-malohontského osvetového strediska v Rimavskej Sobote a Otto Nagy – Gradient Studia pod názvom *Od ovečky po gubu*.

Neodmysliteľnou súčasťou výstavy Vlnenie sú komentované prehliadky kurátoriek, prednášky, ukážky výroby jednotlivých techník (lektori, dizajnéri, výrobcovia), workshopy, ale aj aktív, ktorého cieľom je upriamiť pozornosť a rozvíriť diskusiu medzi chovateľmi, spracovateľmi a používateľmi vlny ako materiálu pre svoju tvorbu.

Kurátorkami výstavy sú **Michaela Škodová** a **Libuša Jaďuďová**. Výstava je pre návštevníkov sprístupnená do 14. februára 2018.

Mgr. Michaela Škodová

Timrava vo výbere Dany Podrackej

*Dňa **22. novembra 2017** pripravilo Novohradské osvetové stredisko v spolupráci s Novohradským múzeom a galériou, LIC a obcou Polichno jedno z posledných podujatí realizovaných v Roku Timravy.* Pozvanie do Lučenca prijala poetka a esejistka **Dana Podracká**, vedúca oddelenia domácich projektov v Literárnom informačnom centre v Bratislave. Prišla predstaviť svoju knihu **Timrava vo výbere Dany Podrackej** a pozvala si svoju dlhoročnú priateľku **Hanu Koškovú**, ktorej ďakujeme za sprostredkovanie tohto stretnutia.

Čakal nás takmer celý deň venovaný Božene Slančíkovej. Aby sa to všetko dalo stihnúť, p. Podracká musela vyraziť z Bratislavy skoro ráno. O pol desiatej sme už sedeli v nádhernej sále zrekonštruovanej lučenskej radnice. Novohradská knižnica v Lučenci tam organizovala slávnostné vyhodnotenie XI. ročníka celoslovenskej literárnej súťaže vo vlastnej tvorbe *Literárny Lučenec*. Nemohli sme sa zdržať do konca, ale stihli sme aspoň otvorenie, lebo nás čakal ďalší program. Putovali sme do rodiska spisovateľky, do Polichna, keďže Dana Podracká v tejto malebnej časti Novohradu ešte nebola (bol by to hriech, neukázať je kraj, kde sa Timrava narodila a žila).

Prehliadku rodného domu, evanjelickej fary a kostola zabezpečil osobne starosta Polichna, Pavel Kyseľ. Počasie bolo mrzuté a podľa starostových slov tam bola ešte včera sedemcentimetrová vrstva snehu. Kto nevykúrený, kamenný dom navštívil, vie si predstaviť tú zimu. Vydržali sme. D. Podrackej sme ukázali aj studničku Timrava, ale iba z diaľky... Ponáhľali sme sa naspäť do Lučenca, pretože v priestoroch Novohradského múzea a galéria sa o 14.00 hod. začalo rozprávanie o knihe venovanej najvýraznejšej slovenskej prozaičke, ktorej 150. výročie si tento rok pripomíname.

Najskôr **Mgr. Michaela Škodová**, moderátorka programu a zástupkyňa riaditeľky NMG, privítala všetkých na ich domácej pôde. Zároveň upozornila prítomných, že besedu realizujeme v náhradných priestoroch, pretože v pôvodne plánovaných začali prebiehať rekonštrukčné práce. Podujatie otvorila **Mária Ambrušová**, riaditeľka NOS, a po krátkom predstavení oboch spisovateliek začalo pútavé rozprávanie. Každému z prítomných, aj keď nás nebolo veľa, po pár slovách autorky bola jasné, že Timravu, jej život a tvorbu dokonale ovláda a ako sama povedala, prečítala ju viackrát a snažila sa pochopiť, čo chcela prostredníctvom literárnych postáv odkázať. Preto jednu časť nazvala aj „Stará panna s divými ideami som“.

Pokračovanie na s. 10

Ako sama autorka zdôraznila: *„Hľadala som niečo ako zlatý rez Timravinho myšlienkového sveta, ktorý by otváral priezor do jej vnútra. Chcela som zachovať jej hlas...*

Hana Košková porozprávala príbeh o prvom stretnutí so spisovateľkou Slančíkovou. Ako dieťa cestovala s otcom preplneným autobusom do Tuhára. Jedna pani povedala otcovi: „Dajte sem to dieťa, veď ho pripučia“. Až keď vystúpili z autobusu, miestny učiteľ povedal otcovi: „Viete, kto ju držal, to bola naša spisovateľa, Božena Slančíková...“ Rozprávanie sa trochu predĺžilo, diskutovali viacerí, napr. p. Králik, znalec Timravy, ktorý okrem iného povedal, že pripomínať by sme si ju mali každoročne a nielen v rokoch jej okrúhlych výročí. Súčasťou prezentácie bola aj autogramiáda a nechýbalo malé občerstvenie škvarkovými pagáčmi či ríbezľovým vínkom.

Celoslovenská literárna súťaž – Literárny Lučenec 2017

BBSK – Novohradská knižnica Lučenec už s tradíciou od roku 2007 vyhlasuje celoslovenskú literárnu súťaž vo vlastnej tvorbe: poézia, próza – Literárny Lučenec.

Poslaním a cieľom súťaže je prezentáciou vlastnej literárnej tvorby umožniť nadaným deťom, študentom i dospelým formou celoštátnej súťaže konfrontáciu s inými, možnosť rozvíjať svoj talent a tvorivosť, podporovať ich v ďalšom umeleckom zameraní, umožniť získať nové poznatky a kontakty v oblasti literárnej tvorby.

Podujatie je venované na počesť významnej slovenskej spisovateľky Boženy Slančíkovej Timravy (2. 10. 1867 – 27. 11. 1951), ktorej život a dielo sú späté s Novohradom.

Do literárnej súťaže sa prihlásili nasledovné vekové kategórie: 5. – 9. ročník základných škôl a osemročných gymnázií, študenti stredných škôl a dospelí

Literárnymi druhmi súťaže boli poézia a próza. Do XI. ročníka súťaže sa prihlásilo 153 autorov literárnych prác, ktorí spolu zaslali 313 súťažných prác. Odborná porota, ktorá práce hodnotila a vyhodnotila, odporučila na ocenenie 20 autorov. V rámci súťaže boli udelené aj tri mimoriadne ceny, Cena primátorky mesta Lučenec, Cena riaditeľky Domu Matice slovenskej a Cena riaditeľky Novohradskej knižnice. Výstupom súťaže je súhrnný dokument, zborník literárnych prác, ktorý poskytuje výsledky celoštátnej súťaže autorov literárnej tvorby. Prináša podrobný prehľad ocenených autorov a víťazných prác.

Celoslovenskú literárnu súťaž z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia, hlavný partner podujatia, a Slovenská asociácia knižníc. Ceny do súťaže venovali Kníhkupectvo Júliusa Dováľa, Kníhkupectvo Golem, Mesto Lučenec a Dom Matice slovenskej.

Zoznam autorov ocenených prác XI. ročníka súťaže:

I. veková skupina

Poézia

1. **Semková Anna** (Bratislava) „Polnočné monológy“, „Každodenná dilema prepracovaného kartografa“
2. **Kovalčíková Martina** (Stará Ľubovňa) „Voľnosť“, „Iskra“, „Predletná“
3. **Zábelová Timea** (Lokca) „Odpustenie“, „Neskoro“, „Báseň“

Próza

1. **Barcajová Lívia** (Lovinobaňa) „Lentilky“
2. **Semková Anna** (Bratislava) „Reklama na myšlienky“
3. **Kostolná Martina** (Trenčianske Teplice) „Prečo rybičky vyskakujú von z akvária“.

II. veková kategória

Poézia

1. **Martišková Magdaléna** (Topoľčany) „Odkaz“, „Poézia“, „Požičovňa pier II.“
2. **Kresanová Lucia** (Bušince) „XXX“
3. **Lazarčík Kristián** (Horné Otrokovce) „Spytovanie“, „Depresia“, „Na hrane svitania“, „Schody z dymu“, „Voľnosť času“.

Próza

1. **Ďuricová Zuzana** (R.Sobota) „Niečo si napíše“
2. **Moravčík Marek** (Bratislava) „Oči,oči...“ „Tulák“
3. **Suchárová Eva** (Kysucké Nové Mesto) „Víly a politika“.

III. veková kategória

Poézia

1. **Ing. Polónyi Mário Dis.art**. (Bratislava) „Na dlažbe“, „Babka Vševeda“, „Počkaj na mňa“
2. **Grznárová Gabriela** (Topoľčany) „Rutinná“, „Dvojtvárnosť“, „Striptíz“, „Momentka(uznanlivá)“
3. **Hodoň Martin** (Tisovec) „Pomaly plynúce dni“, „Po zimnom výstupe“, „Marat_on“, „Márnokopytník“, „Pod sukňou býva najmäkšia tma“.

Próza

1. **Mizeráková Monika** (Zemianske Lieskové) „O dni, keď som prestal mať rád parené buchty, alebo prečo niektoré vtáky nelietajú“
2. **Cigániková Jana** (Slovenský Grob) „Niečo za niečo“
3. **Viteková Marta** (Nové Mesto nad Vádom) „Jeseň“.

Mimoriadne ceny

- **Cena primátorky mesta Lučenec**
- **Fajd Adam** (Lučenec) „Priority“
- **Cena riaditeľky Domu Matice slovenskej v Lučenci**
- **Šoóšová Eva** (Veľký Krtíš) „Losoncz...“
- **Cena riaditeľky Novohradskej knižnice**
- **Mihalko Kamil** (Lovinobaňa) Kamil píš!

Všetkým oceneným autorom a tým, ktorí sa do XI. ročníka súťaže vo vlastnej tvorbe zapojili, gratulujeme a ďakujeme. Tešíme sa na vzájomnú spoluprácu v rámci XII. ročníka *Literárny Lučenec 2018*.

Daša Filčíková, riaditeľka Novohradskej knižnice Lučenec

Do pozornosti !

Zborník z tretieho ročníka **Stretnutia priateľov regionálnej histórie**, ktoré sa uskutočnilo **25. novembra 2017** v Hradišti je na svete. Oproti vlaňajšiemu neporovnateľne narástol. V počte strán až o 280 na celkom 528 strán. Väčší počet autorov, počet príspevkov – až 50 a zväčšil sa aj náklad na neuveriteľných 1 700 ks.

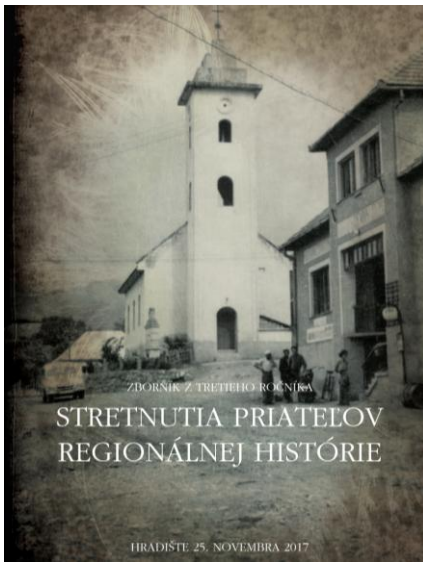

Vydaná bola aj špeciálna limitovaná verzia zborníka. Viac informácií o zborníku a stretnutí sa dočítate v januárovom čísle. Už od 27. novembra je možné bezplatne si ho vyzdvihnúť na týchto miestach v Lučenci:

- Kníhkupectvo Dovál (Masarykova 12)
- Kníhkupectvo Golem (Jókaiho 31)
- Kníhkupectvo Martinus (OC Galéria)
- Novohradské osvetové stredisko (J. Kármána 2)

v Rimavskej Sobote:

- Gemersko-Malohontské múzeum (Námestie M. Tompu 5)

Knižnica Kokava nad Rimavicou
Knižnica Veľký Krtíš

Ak máte o zborník záujem a nemáte možnosť dostať sa do vyššie vyznačených miest, ešte niekoľko posledných kusov možno získať s týmito knihami za akciové ceny (kliknite na názov) *Lučenec a kraj novohradský* (už len posledný kus so zborníkom, inak je kniha s 300 fotografiami z Novohradu zo 60 obcí z rokov 1900 –1938 k dispozícii tu)
Tajní vrahovia (vrelo odporúčam, súčasťou knihy je aj prednáška, ktorá na stretnutí v Hradišti odznela ako hlavný bod programu. ukážky z nej čítajte tu: https://dennikn.sk/953687/ako-evanjelici-sami-seba-na-juhu-stredneho-slovenska-takmer-vyhubili/?ref=tit)
Vojna. Malé poznámky z môjho života na bojišti
Krídla nad Novohradom (posledné tri kusy)

Napísali nám

Svetový deň mlieka na našej škole

Svetový deň mlieka v školách, pripadajúci na poslednú stredu v septembri, zaviedla v roku 2000 Organizácia Spojených národov pre výživu a poľnohospodárstvo. Je to spôsob, ako upozorniť na dôležitosť pitia mlieka v školách a na jeho zdravotné prínosy pre rastúce deti.

Mlieko pozná úplne každý. Je to tekutina, ktorá dáva život a okrem bielkovín, mliečneho cukru, vitamínov je významnou zložkou mlieka aj 14 minerálnych látok, spomedzi ktorých sú najdôležitejšími vápnik a fosfor. Oba prvky sú v ľudskej výžive nenahraditeľné pri tvorbe kostí a zubov.

Dňa 27. septembra sa žiaci našej školy obliekli do bielych tričiek, na znak bielej farby mlieka. Kto sa preukázal mliečnou desiatou, dostal ako odmenu špeciálneho neskúšačika. **CZŠ sv. Jána Bosca** v Lučenci podporuje mliečny program pre žiakov. Automat v priestoroch školy ponúka mliečne nápoje, tzv. Brejky. Žiaci si môžu vybrať jahodovú, vanilkovú, čokoládovú a karamelovú príchuť pochúťky, ktorú si prostredníctvom „brejky kartičky“ počas prestávok vo veľkom počte vyberajú a konzumujú.

J. Magicová

Beseda s environmentalistom Jozefom Klindom

Dňa 24. októbra 2017 bola v Novohradskej knižnici na oddelení náučnej literatúry zaujímavá beseda s environmentalistom **RNDr. Jozefom Klindom**, ktorý je ochrancom prírody a za svoje dlhoročné aktivity dostal prívlastok Enviroguru.

Beseda sa konala v rámci *Dní svetového kultúrneho a prírodného dedičstva*.

Cieľom svetového dedičstva je katalogizovať a zachovať kultúrne a prírodné miesta mimoriadneho významu ako spoločné dedičstvo ľudstva. Dozvedeli sme sa, že v tomto zozname je zapísaných 1073 svetových lokalít, z toho päť kultúrnych a dve prírodné sú na Slovensku.

Jozef Klinda je vášnivý cestovateľ, ktorý precestoval veľký kus sveta a svoje zážitky si nenecháva len pre seba. Pri jeho pútavom a vtipnom rozprávaní sme sa preniesli do Mexika a fotkami sme spoznali najkrajšie miesta v tejto, od Slovenska vzdialenej časti našej Zeme. Poprezerali sme si všetky suveníry, ktoré sú typické pre túto krajinu a dokonca sme mali možnosť preskúmať aj meteorit. Žiakov **Cirkevnej základnej školy sv. Jána Bosca** beseda zaujala a obohatila ich o nové vedomosti z geografie, histórie a biológie.

J. Magicová

TAJUPLNÝ SVET KNIŽNÝCH PRÍBEHOV

Cirkevná základná škola sv. Jána Bosca sa opäť zapojila do 8. ročníka česko-slovenského projektu pre základné školy: **Záložka do knihy spája školy**.

Cieľom česko-slovenského projektu je nadviazanie kontaktov medzi českými a slovenskými základnými školami a podpora čítania prostredníctvom výmeny záložiek do kníh. Tento školský rok nám bola pridelená partnerská škola na výmenu záložiek z Českej republiky ZŠ Štefánika ZLÍN. Pozreli sme si webovú stránku ich školy, urobili nástenku, aby mali žiaci predstavu o tom, komu ich výrobky pošleme. Oslovili sme ich, dohodli sa prostredníctvom mejlov a nakoniec odoslali vyrobené záložky s pripojeným poďakovaním a milým prekvapením.

Záložky boli rôznorodé. Žiaci ich vyrábali s rôznymi motívmi, hlavne počas vyučovacích hodín literárnej výchovy, výtvarnej výchovy a krúžkovej činnosti. Veľmi pekný zážitok pri výrobe záložiek prežívali žiaci v školskej knižnici, kde mali možnosť vybrať zaujímavú knižku, *Pokračovanie na s. 12*

obľúbenú rozprávku, počúvať príbehy o zvieratkách a diskutovať o svojich knižných hrdinoch. Veríme, že našich kamarátov z Českej republiky záložky potešia a budú sa im páčiť. Daný projekt má veľmi hlbokú myšlienku, ako vzbudiť záujem o čítanie a zároveň nadviazať kontakt s inou školou. **Vlasta Teleková**

Bibliotéka 2017

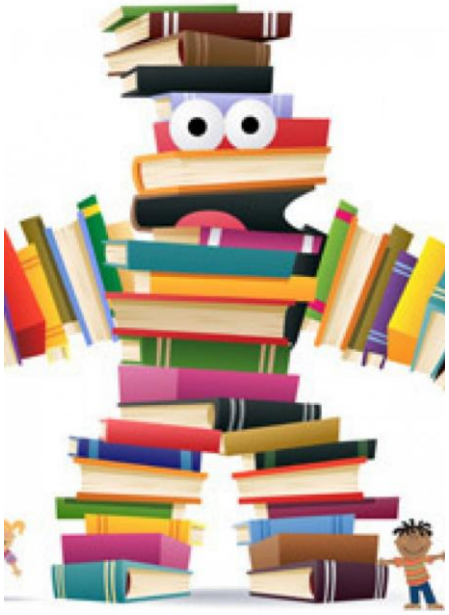

V dňoch 9. – 12. novembra sa konal v Bratislave Medzinárodný knižný veľtrh Bibliotéka. Priestory Incheby boli zaplnené knižnou produkciou nielen zo Slovenska, ale aj zo zahraničia. Novinky vydavateľstiev, prezentácie kníh, besedy so spisovateľmi, to všetko bolo obsiahnuté na tomto podujatí pre autorov, čitateľov, distributérov kníh a vydavateľov.

Dňa 9. novembra som sa podujatia zúčastnila na pozvanie filozofky doc. Etely Farkašovej na prezentácii jej diela *Scenár*. Je to pozoruhodná kniha z oblasti beletrie. Autogramiáda a odmeňovanie knižných tvorcov za rok 2016 dopĺňali prezentáciu. Bola som pozvaná aj riaditeľom Vydavateľstva Matice slovenskej Stanislavom Muntágom, no z časových dôvodov som účasť odmietla. Pozvanie som mala aj na 11. novembra (sobota) od spisovateľky Viery Benkovej, ktorá prekladá moje literárne práce do srbského jazyka, na prezentáciu jej novej knihy. V stánkoch som objavila aj svoje najnovšie knižky pre deti, ktoré sa tam predávali: *Repujúci grep* a *Piešťanko a pani Nitková*. Pre autora je to akýsi druh potešenia, keď vidí, že o jeho knihy majú záujem kupujúci. Dobre sa predávala najmä druhá knižka pre deti na Vianoce.

Hana Košková

Novohradská knižnica v Lučenci

Celé Slovensko číta deťom

Vás srdečne pozýva na podujatie ***Celé Slovensko číta deťom aj na Mikuláša – Lučenec číta deťom aj na Mikuláša***, ktoré sa uskutoční 4. decembra 2017 o 9.30 hod. v Divadle Boženy Slančíkovej-Timravy. Hrdinom projektu *Celé Slovensko číta deťom na Mikuláša* sú deti a rodina, je atmosféra, rozširovanie a prehlbovanie komunikácie medzi rodičom a dieťaťom prostredníctvom knihy a spoločného čítania, s perspektívou harmonizovania vzťahov a zároveň obohacovania krásou slova, krásou príbehov a krásou vzájomne prežitého. Tento rok sa nesie v znamení hesla *Poď, budem ti čítať* s dôrazom na myšlienku *Čítajme deťom 20 minút každý deň*. Čítajúcimi budú PhDr. Alexandra Pivková, Hana Košková, Mgr. Ľudmila Lacová, Mgr. Ondrej Nociar a PhDr. Mgr. Daša Filčíková. Podujatie bude obohatené vystúpením žiakov Súkromnej umeleckej školy, Novohradská 2 Lučenec a Mikuláša, anjelov a čerta stvárnia študenti Pedagogickej a sociálnej akadémie v Lučenci.

Monika Šatarová, NK Lučenec

Mladí umelci interpretovali hudbu 20. a 21. storočia – Portréty 2017

Dňa ***14. novembra 2017*** *sa zišli mladí umelci a ich učitelia Základnej umeleckej školy v Poltári na verejnom koncerte v koncertnej sále ZUŠ. Za účasti rodičov, priateľov hudby interpretovali na rôznych nástrojoch hudbu 20. a 21. storočia.*

Koncert Portréty 2017 je súčasťou spoločného celoslovenského a európskeho projektu Portréty, ktorého organizátorom je New MusicforKids and Teens. Cieľom koncertného projektu je: priniesť súčasný hudobný jazyk na najnižší stupeň hudobného vzdelávania na Slovensku – ZUŠ, aktívne zapojiť deti a mládež do realizácie nových partitúr, získať nových poslucháčov a interpretov súčasnej hudby, poskytnúť prostriedok pre spoznávanie súčasnej hudby európskych a mimoeurópskych národov.

Jednotlivé programové čísla boli prezentované v obrazovej i textovej podobe diaprojektorom na stenu v koncertnej sále, kde si jednotliví žiaci mohli prezrieť i portréty súčasných skladateľov, či zapozerať sa do partitúr jednotlivých skladieb. Na koncerte zazneli skladby G. Kurtága, ktorý využíval nové výrazové i technické prostriedky hudby ako sú:

Pokračovanie na s. 13

glissandá, hra lakťom, päsťou, dizonancie podporené pedálmi, ale súčasne dával priestor k tvorbe tónu, emocionálnemu prežívaniu interpreta, Iľja Hurníka, či Bélu Bartóka.

Zaujímavosťou bola i interpretácia skladby Márie Sihelskej podľa Tomáša Boroša – Skladačka č. 1, ktorú interpretoval spevácky zbor Krištálik. Skladba vznikla kompozičným spôsobom – improvizáciou. Autorka využila motívy detských piesní – Prší prší, Voláme vás. Sprievod tvoril v pravidelných pulzáciách tón a1 a skladba evokuje „hru“ – striedanie znejúceho hlasu naľavo a napravo od ostináta. Veselú náladu vytvorilo gitarové trio Jakub Výberči, Marko Fehérpataky a Soňa Fehérpatakyová, ktorí predviedli od T. Stachak Jarný vánok. I spevácke čísla v podaní Sáry Partlovej a Michaely Szepesyovej či Vanessky Pinkovej zaujali obecenstvo peknými melódiami v modernej harmónii. Skladbu Le petit berger (Malý pastierik) sme si vypočuli v podaní Radky Gombalovej.

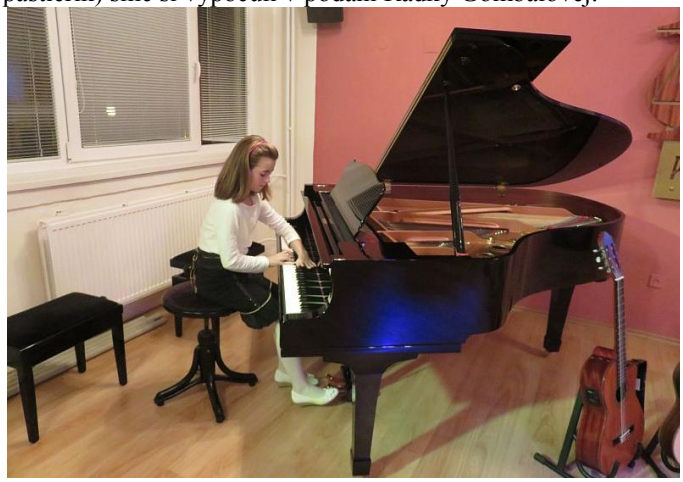

V úvode znela jemná, zádumčivá melódia pastierika. Klavír v sprievode dotváral frázy v okrajových polohách klavíra.

Mladí umelci boli odmenení sladkosťami a malými darčekmi a bohatým potleskom celého publika.

Mgr. Ľuboslava Slebodníková, riaditeľka ZUŠ Poltár

Zdroj: Július Lomenčík: Z MÁĽINSKÉ TÚRŇI POZERÁN

Pred sviatkami sa usilovne pracovalo, aby na gazdovstve boli všetky práce ukončené. Dvor a celý príbytok museli byť v poriadku, lebo sa verilo, že len do čistej domácnosti nemajú prístup choroby a zlí duchovia. Gazda pílil a štiepal drevo, rezal *sečku* (na kúsky porezaná slama)...

Hlavným dňom Vianoc (***Kračún***) bol Štedrý deň (***Dohvézdne ďen***). Pred Kračúnom boli zakáľačky ošípanej (*sviňi)*. S tým súvisela aj príprava klobás (*kobás*), pretože na šterdovečernom stole nechýbala ani poriadna klobása. Jesť vianočného kapra bolo niečo neznáme. Aj Kubo s Betlehemcami chodil po dedine, vinšoval si *„ kobásu, čó mňei aspon vo tri raze opáše“.* Pri spracúvaní ošípanej sa okrem klobásy získali aj ďalšie špeciality, ako napríklad jaternica (*húrik),* tlačenka (*švankes*), škvarky (*škvarke),* bravčová masť *(šmalec).*

Najvýznamnejšia bola príprava vianočného stromčeka (*kriskindľa*), v Málinci ho mali iba v bohatších rodinách.

Počas dňa už od včasného rána chodili po domoch vinšovať dedinskí pastieri. kráv (*kravéri*), ošípaných (*gondáši*), husí (*huséri*), kôz (*kozári*), bačovej, valasi a pastieri jahniat – pomocníci valacha (*hoňeuňíci*). Pastier kráv nosil pri vinšovaní viazanicu brezových prútov a v každom dome vinšova: *Vinšuje ván šťasťej, zdrávä, /hojnó bošskó požehnáňa./ Zo dvora víchot, /do dvora príchot,/ to ván vinšujen a žádan ot pána Boha.* Po vinšovaní gazdiná vytiahla z viazaničky tri prúty, alebo päť (musel ich byť nepárny počet), a položila si ich do zástery alebo uteráka, pričom nečakane 3 až 5-krát nimi pošibala pastiera po nohách. Ten začal na jednej nohe poskakovať, aby aj kravičky a jalovičky, ktoré pásol a staral sa o ne po celý rok, poskakovali veselo aj v budúcom roku. Ak boli pastieri dvaja, mladší z nich musel vyskakovať vyššie. Gazdiná prúty postavila do kúta izby, najčastejšie za dvere. Pastieri sa pohostili klobásou a zapili poldecákovým pohárikom na pálenku (*kaľíšťok*) slivovice.

Pastierom osobitne zvykol gazda domu naliať *sľivovic* s tým, že *kot piťi tak aspon seďenďesejtku sľivovic.* Do večera obišli celú dedinu. Nemohli všetko vypiť, a tak si slivovičku zlievali (*zľévali*) do fľašky (*do fľáške*) schovanej v rukáve dlhej kabanice po päty (*širice*).

Keď o sedemnástej hodine vyzváňali zvony na kostolnej veži (*na túrňi zvone vizváňale)* a zvonica (*zvoňic*) v strede obce, ľudia vybehli zo svojich obydlí k tečúcej vode, aby sa umyli do pol pása.

Z jedál sa v evanjelických rodinách podávala kyslá hríbová polievka so zátrepkou s údenou klobásou, zemiaky, prípadne údené mäso s chlebom. V katolíckych rodinách sa podávala kyslá polievka z kapusty (*kapusňica*) s hríbami a ryba pripravená varením so zemiakmi. Polievku jedli z jednej misy, aby sa počas budúceho roka celá rodina držala pohromade. Aj rezance s makom sa jedli spoločne, aby v nastávajúcom roku boli na obilí dlhé klasy. *„Pri jeďeňí rezancó každei člen roďine položev prvú vidľičku rezanca na stóu a spolu zo šupkó z česnoku dav na ednú kópku. Toto sa poton usušelo. A bov lék od boľéňa zubó.“*

Foto: M. Abelovský, www.malinec.sk, internet

KAM ZA KULTÚROU

BBSK – Novohradské osvetové stredisko Lučenec

Divadelná jeseň organizovaná v spolupráci s Mestom Lučenec, OZ Timrava a ZO Csemadok Lučenec v Divadle B. S. Timravy Lučenec:

1. 12. DS TIMRAVA:
MALOMEŠTIAKOVA SVADBA
o 18.00 hod.

2. 12. Divadlo Budapešť:
MÁGNÁS MISKA,
opereta v maďarskom jazyku
o 16.00 hod.

5. 12. Slovenské národné divadlo Bratislava: P. Karvaš:
POLNOČNÁ OMŠA
o 18.00 hod.

10.12. **Adventné stretnutie**
– regionálna prehliadka cirkevných a svetských speváckych zborov,
Rímskokatolícky kostol v Poltári
o 15.00 hod.

18. 12. Literárny klub V.L.A.S.
– stretnutie členov,
Tančiareň a pivovar Franz
o 15.30 hod.

Dielňa ľudových remesiel – DIELNIČKA
Ponuka pre základné a materské školy: Sviečky z plátov, vianočné ozdoby.
Termíny dielní pre školy
– po tel. dohode na 0907 503478.

Ponuka pre verejnosť:
4. 12. Decembrové tvorivé dielne
– enkaustické pohľadnice,
miesto: dielňa o 14.00 hod.

Mesto Lučenec – mestský úrad, oddelenie školstva, sociálnych vecí, kultúry a športu

2. 12. Medzihmla
– literárny festival s významnými súčasnými literárnymi osobnosťami,
Tančiareň a pivovar Franz Lučenec
o 16.00 hod.

6. 12. Mikuláš v meste
– známe postavičky Lolo a Piškót budú spolu s deťmi čakať na Mikuláša, čerta a anjela, rozsvietenie vianočnej výzdoby v meste, sladká odmena;
Námestie republiky o 16.00 hod.

9. 12. Malý Vianočný trh
„šikovných rúk“ – ručne robené vianočné výrobky, ozdoby, darčeky, kultúrny program;
Mestská tržnica o 8.00 hod.

12. 12. Vianočné turné Mira Jaroša
– Tešíme sa na Ježiška!
– vianočný koncert pre celú rodinu v podaní známeho speváka Mira Jaroša a jeho kapely;
Synagóga o 17.00 hod.

14. – 15. 12. Vianočné trhy
– predvianočná atmosféra, vianočný sortiment, predaj darčekov, punč, kultúrny program, predvianočná zábava, vyhlásenie víťazov súťaže Výnimočné Vianoce;
Námestie republiky.

15. 12. Svieť, svetlo svieť
– ekumenické stretnutie;
Námestie republiky o 16.30 hod.

16. 12. Alena Čermáková & Corna Musica – predvianočný koncert
šansoniérky Aleny Čermákovej, spojený s čítaním ŽALMOV KRÁĽA DÁVIDA, prebásnenými významným slovenským básnikom Milanom Rúfusom, v gitarovom a akordeónovom sprievode skladateľa a aranžéra Ivana Čermáka.
Súčasťou koncertu je aj spojenie s hudobnou formáciou Corna Musica, ktorá na kópiách starých renesančných nástrojov hrá hudbu „sfér“, nádherne ladiacu s prichádzajúcou vianočnou atmosférou;
Synagóga o 17.00 hod.

18. 12. Slovensko Advent 2017
– živé vysielanie obľúbenej relácie z Lučenca.
Predstaví sa kapela Queer Jane, s moderátorom Jánom Žgravčákom a projekt Včelí kraj vznikol v roku 2013 a je založený na vyše 60-ročnej tradícii včelárenia v rodine Turčániovcov. David, ako tretia generácia včelárov v rodine, spolu s priateľkou Soňou, vytvorili vzdelávaciu včelnicu v Liešnici pri Kokave nad Rimavicou;
Synagóga o 19.30 hod.

20. 12. Odhalenie pamätnej tabule M. I. G. Kutuzovovi
o 16.00 hod.

20. 12. Petrohrad očami detí
– vernisáž výstavy;
Radnica o 17.00 hod.

26. 12. 50. ročník Vianočného behu mesta Lučenec
– obľúbené športové podujatie, ktoré už neodmysliteľne patrí k Vianociam v meste Lučenec;
štart a cieľ: priestranstvo pred Divadlom B. S. Timravy o 8.00 hod.

Fiľakovo

1. 12. **Netradičná hodina literatúry so spisovateľkou Krisztinou Tóth**;
aula fiľakovského gymnázia
o 11.30 hod.,
organizátor: Hradné múzeum.
Podujatie z verejných zdrojov podporil
Fond na podporu umenia.

1. 12. **Umelecká dielňa FOLT – Slampoetry workshop so slamerom Róbertom Labodom**;
Gymnázium o 13.00 hod.,
organizátor: MsKS Fiľakovo.

1. 12. **Dr. Imre Csernus: „Obavy a nedostatok sebadôvery”**,
prednáška v maďarskom jazyku;
MsKS – divadelná sála o 18.00 hod.,
organizátor: MsKS, OZ Authentica – Kultúra bez hraníc.

2. 12. **Vedená pešia túra**;
Veľké Dravce – Veľký Bučeň – Fiľakovo o 8.00 hod.,
organizátor: Z. p. o. Geopark Novohrad-Nógrád a NTIC.

2. 12. **Mikulášsky večierok**; MsKS o 15.00 hod., organizátor: MO Jednota dôchodcov vo Fiľakove.

3. 12. – 10. 12. – 17. 12. **Zapaľovanie adventných sviečok** pred budovou gymnázia o 11.30 hod., organizátor: MO Csemadok Fiľakovo.

8. 12. **Krok za krokom za svojím cieľom**, motivačno-vzdelávacia beseda s profesionálnym futbalistom Patrikom LeGiangom a coachom Matejom Halajom; ZŠ Farská lúka o 10.00 hod., Mestská knižnica o 16.00 hod., spoluorganizátor ZŠ Farská lúka. Podujatie knižnice z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

8. 12. **KLUB 2017 – Live MusicNight. Legendárni fiľakovskí hudobníci a kapela Poker**; MsKS – spoločenská sála o 20.00 hod., organizátor: MsKS.

9. 12. **Radujme sa!** – sviatočný festival; Gymnázium Fiaľakovo o 16.00 hod., organizátor: MO Csemadok.

10. 12. **Vianočná hviezda**; MsKS o 14.00 hod., organizátor: Dom Matice slovenskej vo Fiľakove.

11. 12. **Umelecká dielňa FOLT – Filmový workshop s Bc. Gabrielom Vargom**; Gymnázium Fiľakovo o 13.00 hod., organizátor: MsKS.

12. 12. **Žiacky koncert ZUŠ – MAI**; MsKS o 9.00 a 10.30 hod., organizátor: ZUŠ – Művészeti Alapiskola Fiľakovo, spoluorganizátor MsKS.

12. 12. **Vianočný koncert ZUŠ – MAI**; MsKS o 16.00 hod., organizátor: ZUŠ – Művészeti Alapiskola Fiľakovo, spoluorganizátor MsKS.

14. – 15. 12. **Hudba, náš spoločný jazyk – dvojdňový hudobný festival**, sprievodný program: **Fiľakovský vianočný jarmok**; Námestie slobody o 15.00 hod., organizátor: MsKS.

15. 12. **Otvorenie výstavy fotografky Nikolety Strapkovej s názvom „Taká som“**; Mestské vlastivedné múzeum – galéria o 16.30 hod.

16. 12. **XIII. Vianočný koncert**; MsKS o 16.00 hod., organizátor: Ženský spevácky zbor Melódia, spoluorganizátor MsKS.

18. 12. **Poďme aj my do Betlehema – adventné podujatie v maďarskom jazyku so zamestnancami Domu tradícií v Budapešti**; Mestská knižnica o 10.15 a 11.15 hod., organizátor: Hradné múzeum. Podujatie z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Do 12. 12. **Výstava maliara LászlóaSeresa**; Mestské vlastivedné múzeum – galéria.

1. 12. **Dr. Imre Csernus: „Obavy a nedostatok sebadôvery”**, prednáška v maďarskom jazyku; MsKS – divadelná sála o 18.00 hod., organizátori: Mestské kultúrne stredisko vo Fiľakove, OZ Authentica– Kultúra bez hraníc.

Vidiná

9. 12. **Mikuláš** v parku pred obecným úradom o 15.30 hod.

Tomášovce

3. 12. **Stretnutie s Mikulášom**; KD o 14.00 hod.
26. 12. **Štefanská zábava**; KD o 20.00 hod., organizátor: DS Havkáči.

Hrnčiarska Ves

6. 12. **Mikuláš**, spoločenská miestnosť OÚ

31. 12. **Silvestrovský ples**, spoločenská miestnosť OÚ

Cinobaňa

3. 12. – 9. 12. – 17. 12. **Adventné stretnutia na námestí** o 16.15 hod.

9. 12. **Vianočné trhy** domácich výrobkov od 12.00 hod. na námestí obce, 14.00 – 16.00 hod. kultúrny program, 16.15 – rozsvietenie vianočného stromčeka. Občerstvenie: vianočná starostovská kapustnica, varené víno, pečené klobásky.

30. 12. **Cinobanský bludár**, 11. ročník turistickej akcie

Kokava na Rimavicou

3. 12. **Adventný koncert** – Evanjelický kostol o 15.00 hod. Účinkujú: spevokol rímskokatolíckej cirkvi, spevokol ev. a. v. cirkvi, organistka Mgr. art. Marta Gáborová, sólisti speváci a inštrumentalisti. Po koncerte bude posvätený adventný veniec a zapálená prvá adventná sviečka na venci na námestí.

6. 12. **Stretnutie s Mikulášom, anjelom a čertom**; KD o 9.30 hod. Po stretnutí sa uskutoční divadelné predstavenie Divadla Clipperton – *Zbojník Rumcajs*.

17. 12. **Od Ondreja do troch kráľov**; KD o 14.30 hod. (vystúpenia žiakov ZŠ), 15.30 hod. (Betlehemci a vinšovníci), hostia: folkloristi z Čierneho Balogu. Program je spojený s výstavou medového pečiva s možnosťou nákupu.

MEDIÁLNI PARTNERI - MEDIÁLNI PARTNERI - MEDIÁLNI PARTNERI

TV LOCAL II | Mestské noviny | kam do mesta | Folklór

REKUS – regionálny kultúrny mesačník. **VYDÁVA:** Novohradské osvetové stredisko, Kármánova 2, 984 01 Lučenec. Registrované na MK SR – evidenčné číslo: EV 3991/10. **ISSN** 1338-9939, **IČO** 45 020 094, **REDAKTOR:** Michal Abelovský (M.A.), tel.: 45 12 703, 45 131 78., **JAZYKOVÝ REDAKTOR:** doc. PaedDr. Július Lomenčík, PhD., **GRAFICKÁ ÚPRAVA:** Renáta Ádamová **ZODPOVEDNÁ:** Mária Ambrušová, riaditeľka NOS v Lučenci , E-mail: noslc@noslc.sk , abelovsky@noslc.sk, **TLAČ:** NOS v Lučenci, **www.noslc.sk**